

Alþingi
Efnahags og viðskiptanefnd
Fjárlaganefnd
sent á nefndasvid@nefndasvid.is

Ísafirði 22. apríl 2020

Umsögn frumvarp til laga um fjárstuðning til minni rekstraraðila vegna heimsfaraldurs kórónuveiru. Mál 725, 150 löggjafarþing.

Vestfjarðastofa fagnar því að stjórnvöld hafi brugðist hratt við í upphafi þess ástands sem skapaðist vegna heimsfaraldurs kórónuveiru, eins nú að bregðast við breyttum aðstæðum minni rekstraraðila eftir því sem mál hafa þróast. Mun þessi umsögn beinast að stöðu þessara minni aðila á Vestfjörðum.

Hinsvegar er því einnig beint til Alþingis að endurskoða verði aðgerðir stjórnvalda vegna heimsfaraldurs, því þær nái ekki að grípa vanda sem blasir við á Vestfjörðum. Atvinnulíf er einhæft með sjávarútveg sem hryggjarstykki en einnig nýjar greinar, fiskeldi og ferðaþjónusta auk iðnaðar. Kaupmáttur íbúa á helstu markaðssvæðum hefur minnkað og reikna má fastlega með að sú þróun haldi áfram næstu misserin. Nú þegar hafa markaðir fyrir sjávar- og fiskeldisafurðir hafa þrengst mjög, lækkun afurðaverða og lengingu greiðslufresta og hvernig þeir þróast er í mikilli óvissu. Í ferðaþjónustu er það almennt mat að erlendir ferðamenn munu ekki skila sér yfir höfuð á þessu ári. Innanlandsmarkaður er takmarkaður og því víða útlit fyrir það að rekstrartekjur verða því engar á þessu ári og það ástand þarf að grípa strax.

Óskað er samtals strax um þessa stöðu og aðgerðir sem geta mætt stöðu atvinnulífs og samfélaga á Vestfjörðum.

Um einstaka greinar frumvarpsins.

II kafli. Lokunarstyrkir

Vestfjarðastofa beinir því til Alþingis að taka til skoðunar að útvíkka ákvæði frumvarpsins er varða lokunarstyrki, nánar tiltekið 1. mgr 4. gr *Skilyrði* með vísan til auglýsingar vegna farsóttá nr 243/2020 og eins til ákvæða 2. mgr 4. gr um takmörkun viðmiðunartímabils við apríl 2020.

Vestfjarðastofa telur horfa verði til sértækra áhrif á starfsemi rekstraraðila á þeim svæðum þar sem þurft hefur að beita harðari aðgerðum en auglýsing farsóttá segir til um, gagnvart dreifingu á smiti kórónuveiru. Á norðanverðum Vestfjörðum voru þær aðgerðir settar á þann 2. apríl s.l. fyrir Bolungarvík, Hnífsdal og Ísafjörð og hefur þeim ekki verið aflétt. Aðgerðir náðu einnig á aðra þéttbýlisstaði á norðanverðum Vestfjörðum frá 5. til 20. apríl s.l. Dæmi er um veitingaraðila sem hefðu að náð að halda úti ákveðinni starfsemi miðað auglýsingu vegna farsóttá s.s. 20 manna samkomureglu en varð það í raun bannað með hertum aðgerðum m.a. með 5 manna samkomureglu. Rekstraraðila hafi því orðið fyrir meira en 75 % skerðingu vegna þessa ástand.

Rétt er að vísa til orða Lögreglustjórans á Vestfjörðum á fjarfundi á Ísafirði, þann 20. apríl s.l. þar sem hann undirstrikaði að um neyðarástand væri að ræða á norðanverðum Vestfjörðum.

Vestfjarðastofa telur því að ákvæði um skilyrði fyrir lokunarstyrk eigi ná til aðila sem hafa þurft að loka sinni starfsemi vegna áhrifa harðari aðgerða en auglýsing um farsóttir nr 243/2020, segir til um s.s. á norðanverðum Vestfjörðum. Í annan stað þarf að horfa til þeirrar stöðu ef viðhalda þarf strangari ákvæðum til lengri tíma en apríl 2020.

IV. kafli. Ýmis ákvæði.

Vestfjarðastofa vill benda á að ákvæði 20. gr frumvarpsins

reglugerð framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins (ESB) nr. 1407/2013 frá 18. desember 2013 um beitingu 107. og 108. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins gagnvart minniháttaraðstoð eins og hún var tekin upp í EES-samninginn.

geta haft áhrif á rekstraraðila sem hafa notið minniháttaraðstoðar ríkisins s.s. í byggðamálum, þ.e. fari hámark yfir EUR 200.000 á þriggja ára tímabili (de minimis regla).

Nú eru mál á Alþingi er tengjast heimsfaraldi kórónaveiru unnin mjög hratt og því gefst ekki tími til ítarlegar umfjöllunar um þessa hlið frumvarpsins. Vestfjarðastofa hefur á þessari stundu ekki einstök dæmi um rekstraraðila sem féllu undir skilyrði um stuðning vegna frumvarpsins sem hér er til umræðu. En vill vekja athygli Alþingis á því að sú staða geti síðar komið upp við aðrar aðgerðir stjórnvalda vegna heimsfaraldurs, geti leitt til þess aðgerðum sem ætlað er að jafn samkeppnisstöðu af byggðtengdum ástæðum gæti verið mismunandi vegna staðsetningar. Fræðilegt dæmi væri rekstraraðili sem nýtur stuðnings svæðisbundinnar flutningsjöfnunar (lög 160/2011) til að veita upp á móti mismunum í samgöngum, geti ekki sótt um stuðning stjórnvalda vegna heimsfaraldurs eða stuðningur stjórnvalda vegna heimsfaraldurs takmarki möguleika á að sækja slíkan styrk síðar meir.

Á stuttum tíma hefur Vestfjarðastofa þó reynt að afla upplýsinga frá stjórnvöldum og af þeim upplýsingum má ráða að stjórnvöld hafa kynnt ESA eðli aðgerða er tengjast heimsfaraldurs kórónuveiru og líta beri á þær aðgerðir sem undantekningu frá samkeppnisreglum ESA

Það kemur hinsvegar einnig í ljós að beiting *de minimis reglu* á Íslandi er með mismunandi hætti, gangi ef til vill of langt í túlkun og eins er að upplýsingum er ekki safnað miðlægt.

Vestfjarðastofa telur að stjórnvöld eigi að nú þegar að gera könnun á stöðu fyrirtækja gagnvart framkvæmd beitingu minniháttar aðstoð. Ef sú niðurstaða leiðir í ljós vankanta á framkvæmd mála, að sú framkvæmd verði þegar leiðrétt í samráði við ESA.

F.h. Vestfjarðastofu

Aðalsteinn Óskarsson, sviðsstjóri